

Gevist nú við kirkjuklandrinum

Oddagrein

Seinnu árinu hevur eitt opinlýst sundurlyndi eyðkent prestastættina í Føroyum - og færdi hetta til, at seks føroyskir prestar sendu klagu til Kirkjumálaráðið í Keypmannahavn.

Hesir prestar vóru sera misnøgdir við bisp, m. a. tí hann hevði tikið Fuglafjarðar prest av ræði og ímóti hansara vilja loyvt kvinnuligum presti at prædika í kirkjuni. Klagurnar snúðu seg eisini um lestrabókina »Livið spratt av kærleiks rót«, o. o. viðurskipti, sum hesir prestar hildu vera ímóti Guds orði.

Umsiðir er nú svarið komið frá kirkjumálaráðnum - og verða allar kærur afturvistar.

Nú skulu vit á hesum stað ikki gera okkum til dómarar yvir, hvør hevur rætt og ikki. Kortini kunnu vit sum eygleiðarar og vanlig leikfólk staðfesta, at slíkur atburður alt annað enn hevur gott árin á føroysku fólkakirkjuna, sum allir partar uttan iva eru góðir við.

Vit hava fyrr vísta á tað óvugta í tí, at okkara fólkakirkja skal nokta kvinnuligum prestum at prædika - og eisini víst á, at um kirkjan gongur hesa leið, so býður henni ikki bætur. Tað liggur ikki til okkara mentan at tulka Orðið so fundamentalistiskt, at kvinnur ikki skulu sleppa at virka sum prestar.

Tað er harmuligt fyri føroysku kirkjugangararnar, at prestar á henda hátt ganga á odda at seta kilar í kirkjuna - og á henda hátt halda heilar meinigheitir sum gíslar í slíkum stríði - sum ofta tykist vera eitt privað stríð - heldur enn eitt kirkjuligt stríð.

Eftir okkara tykki hevur prestur ikki til uppgávu at seta kilar í kirkjufólkið. Hansara uppgáva er heldur ikki at stríðast móti javnstøðu millum kvinnur og menn - ella at nokta sundurlisnum at giftast — ella tað sum verri er, at nokta at doypa børn hjá ógiftum fólki. Hansara uppgáva er at boða evangelið.

Nú hetta stríð er lagt afturum kundu prestar okkara hóskandi sýnt kirkjuni tann heiður at staðið saman um tað, sum í veruleikanum er teirra uppgáva. Tá høvdu vit uttan iva upplivað, at fólkíð kom í kirkju — heldur enn at fólk verða stýgd frá kirkjuni, sum nú er vorðin kastibløðka í einum ódramligum stríði uttan veruligt innihald.

Hetta hevði verið ein hóskiligur varði, nú vit skulu hátíðarhalda 1000. árið fyri kristniðanini í Føroyum...

Sosialurin

Lesarabrøv:

Sambandsflokkurin ikki við í Krosskasti

Johan Petersen, fyrrverandi útvarps- og sjónvarpsnevndarformaður, setur í blaðgrein spurning við tann máttan, sum almennu fjølmiðlarnir velja tilfar og evni. Sum dømi nevnr hann, at sambandsflokkurin átti at verið við í sendingini Krosskast, sum viðgjörði mogleikarnar fyri politiskari semju um eitt samráðingarpælg við donsku stjórna.

Hvønn dag og í heilum er okkara arbeiði at velja. Hetta er høvudsuppgávan hjá fjølmiðlafólki, sum fæst við tíðindi og aktuelt tilfar. At velja.

Men vit velja ikki heilt tilvilðarligt. Tað, sum endar á skíggjanum, hava vit valt skal á skíggjan. Ábyrgdin er altíð okkara.

Arbeiði at velja er grundleggjandi í øllum fjølmiðlaarbeiði. Og hendaan rættin fara vit ongantið sjálvboðin at siga frá okkum. Heldur finna vit okkum annað starv.

Vit velja evni, sum hava samfelagsligan týdning — bæði fyri tann einstaka og fyri heildina. Vit velja evni, har fólk kenna seg aftur í sínum egna gerandisdegi. Vit velja evni, sum eru uppi í tíðini. Vit velja evni, sum hugtaka fólk, evni sum eru forkunnug, evni sum eru viðkomandi og so víðari og so víðari.

Men vit eru avgjört ikki bangin fyri at skifta orð um, vit altíð velja rætt ella um vit ikki kundu valt órðvisi. Sjálvi koma vit meiri enn so til ta niðurstøðu, at vit skuldu valt órðvisi. Sumt skuldi verið gjørt órðvisi og sumt skuldi kanska als ikki

verið gjørt.

Lat okkum tosa um Krosskast mikukvöldið 20. oktober 1999:

Vit valdu at viðgera og kanna mogleikarnar hjá samgonguni fyri eini semju, sum rakk út um sjálva samgonguna. Sum orðaskiftið á Tingi hevði verið, mettu vit, at mest sannlíku mogleikarnar vóru, at javnaðarflokkurin og samgongan onkursvegna kundu finna saman. Samstundis vistu vit, at millum Fólkaflakkin og Tjóðveldisflokkin vóru eisini smærri ósemjur. Tá valdu vit at seta hesar triggjar flokkar saman. Í eini roynd at lýsa hvørjir mogleikar vóru. Vit hildu, at besti máttan at lýsa støðuna hjá hesum trimum stórum flokkunum, var at spyrja teir.

Soleiðis valdu vit, men onnur kunnu halda, at vit skuldu valt órðvisi.

Ein meiri álvarsamur spurningur í hesum viðfangi er, um fjølmiðlafólk sleppa at velja fritt ella um onkur longri uppi ella við síðuna av bestemmar, hvussu veljast skal.

Nógv royna at fáa okkum at velja órðvisi enn vit ætla: politikarar, áhugabólkar, ítróttarfeløg, lýsingartovur, handlar og fyrirkor, einstaklingar. Avgerandi er at miðilin hevur trúvirði millum manna, og at fólk yvirhøvur halda at miðilin er óheftur. Og hetta krevur, at fjølmiðlarnir hava mogleikan at velja fritt.

Vit vita úr fleiri londum, at herurin stendur í durum, um vit ikki skriva tíðindini, sum stjórnin vil. Fólk vera uppsøgd, um gingið verður móti teimum, sum

sita við valdið.

Soleiðis er ikki Føroyum. Programmedarbeiðarar í Sjóntvarpinum sleppa at velja fritt. Tað eydnast ongum at kroysta okkum til eitt val, sum setir spurnadartek in við okkara óheftu støðu.

Men kortini er spurningurin hjá Johan Petersen viðkomandi. Hann ror uppundir, at Sjóntvarpið so ella so letur seg stýra av Signari av Brúnni, landsstýrsmanni í mentamállum, og at tað var grundin til at Sambandsflokkurin ikki skuldi við í Krosskast. Hann sigur ikki at tað er soleiðis, men hann hevur illgruna um tað.

Fyrst og fremst er at siga, at tað er ein skuldseting móti okkara fólk, sum kemur sera illa við. Hetta er skuldseting móti fólk, sum í árávis hava staðið óheft í tíðindaflutninginum og sum kenna tað groft ærumeiðandi.

Í øðrum lagi er at siga, at um fólk hava illgruna um, at almennu fjølmiðlarnir ikki kunnu velja fritt, so mugu vit avgjört gera nakað við tað. Tá tað er eins álvarsamt at liva við illgrunum. Tað máðar burtur av trúvirðinum.

Vit skulu alla tíðina royna at skipa okkum soleiðis, at orsokirnar til illgrunar verða sum minstar. Skipanin í dag, har Sjóntvarpið fyrisingarlíga liggur í beinari striku undir landsstýrsmanninum í mentamállum (i dag tjóðveldisráðsman Signar á Brúnni), er ikki tann besta. Einhvor landsstýrsmáður í mentamállum má stundum taka avgerðir, sum raka sjóntvarpið. Og líkamikið um stovnurin Sjóntvarpið

fær fyrimunir ella vansir av slíkum avgerðum, so er tað rætt, at illgruni kann stinga seg upp um, at henda beinleiðis bindingin millum ein landsstýrsmann og ein fjølmiðil, kann ávirka frívalið. Í longdini ber ikki til at vera undir illgruna fyri at velja eftir høvðinum hjá verandi landsstýrsmanni í mentamállum.

Onkursvegna skulu vit umhugsa, hvussu almennu fjølmiðlarnar kunnu loysast frá beinleiðis bindingini til sitandi landsstýrsmann í mentamállum. Eitt hugskot er at seta okkurt slag av nevnd millum landsstýrsmannin og sjóntvarpið. Hvussu nevndin skal veljast og um júst hetta er besta modellin, er ikki víst.

Er tað rætt, sum Johan Petersen førir fram, at verandi skipan førir til illgruna um, at sjóntvarpið letur seg stýra av sitandi landsstýrsmanni í mentamállum, so eigur skipanin at broytast skjótast til ber.

Ossur Wintherieg,
tíðindastjóri
Sjóntvarp Føroya

Norrøni Eftirskúlin má gevast við virksemini sínum og letur aftur

Norrøni Eftirskúlin er farin í søguna. Ein føroyskur eftirskúli, ætlaður føroyingum í Føroyum, í Danmark og øðrum Norðanlondum, ætlaður ungdomi ið hava áhuga fyri føroyskari mentan, at knýta vinarbond landanna millum og at menna føroyskan ungdom. Ein annarleiðis skúli, ið hevur bjóðað ungdomi bókliga útbúgving, við fráfarigarrøynslu fólkaskúlans, eisini í føroyskum máli, handaligum arbeiði og ábyrgd í felagsskapi við hvørjum øðrum.

Hin føroyski eftirskúlin fór at bakkastokki hin 1. aug. 1986 og hevur verið virkin síðan, í nærum 14 ár. Skúlin byrjaði virksemini sitt í Genner, sum liggur í suður Jútlandi. Her bleiv skjótt ov trøngligt og í 1992 vóru nýggir bygningar keyptir í Hygum.

Tey fyrstu árin gekk framá við skúlanum. Men frá medio 1990 fór næmingatalið at minka og hevur stóðugt minka til hetta skúlaárið. Eftir áheitan frá nevnd skúlans fyrst í 1999, tók Hin Føroyska Kirkjuliga Heimamissiónin stig til at fara inn í Eftirskúlafelagið,

við vón um aftur at fáa næmingatalið at vaksna og at venda gongdini til tað betra, í einum tryggum, kristnum umhvori.

Men teir fíggjarligu karmarnir hava ikki givið okkum mogleikar, at venda gongdini á skúlanum.

Nevndin er sera hør um, at tær »visiónir« og ætlanir vit høvdu fyri skúlan, ikki kundu forast út í livið.

Foreldur, næmingar og avvarðandi myndugleikar eru kunnandi um støðuna. Arbeitt verður við loysnum

fyri hvønn einstakan næming, við m.a. at koma á annan eftirskúla.

Tað er við sorgblíðni at Norrøni Eftirskúlin nú letur aftur. Skúlin hevur verið til hjálp og uppbyggingar fyri nógvir næmingar.

Serliga vilja vit at akka stovnum og feløgum, sum hava víst skúlanum vælvild og álit, við peningaligum stuðli, ið gav okkum vón um eina blíða framtíð. Tí verri rúkkur vit ikki tí máli, sum vit høvdu sett okkum.

Nevndin fyri
Norrøna Eftirskúlan